

עיבוד המאמר מהלך המפגש

מפגש זה מתמקד בגיבוש תובנות מרכזיות העולות מהמאמר, ומלמד על החשיבות שיש להגברת המודעות העצמית בתהליך הכשרת המורות, תוך כדי טיפוח מיומנות של חשיבה ביקורתית בנושא. מודעות עצמית מאפשרת למורות לעסוק בתהליך רפלקטיבי שבו הן בוחנות בביקורתיות את מחשבותיהן, פעולותיהן ושיטות ההוראה שלהן. באמצעות מודעות לנקודות החוזק, לחולשות, לערכים ולאמונות שלהן, מורות יכולות לשקף את שיטות ההוראה שלהן ולקבל החלטות מושכלות בדבר תחומים הדורשים שיפור. תהליך רפלקטיבי זה מוביל לצמיחה מקצועית וליכולת להתאים אסטרטגיות הוראה כך שיענו על הצרכים של לומדים מגוונים (ref).

מודעות עצמית חשובה גם מאחר שהיא עוזרת למורות להבין את הרגשות, התגובות והטריגרים שהן חוות בכיתה. באמצעות זיהוי רגשותיהן ורמות הלחץ שלהן, מורות יכולות לפתח אסטרטגיות לניהול יעיל של רגשותיהן, לשמור על קור רוח, וליצור סביבת למידה חיובית ומתאימה. מודעות עצמית מאפשרת למורות גם להזדהות עם רגשותיהם של תלמידיהם ולהגיב כראוי, וכך לטפח סביבה תומכת בכיתה (ref).

מפגש זה כולל שני חלקים. בחלק הראשון המשתתפות יציגו את ההיציגים שהכינו במפגש הקודם. בחלק השני של השיעור נעמיק את הלמידה במאמר באמצעות קריאה ביקורתית. טיפוח מיומנויות של קריאה ביקורתית הוא חשוב מאוד, מאחר שהן מלמדות כיצד להטיל ספק, להעריך, לקבל החלטות מושכלות ולנתח מידע מנקודות מבט שונות. נוסף על כך, קריאה ביקורתית מקדמת אמפתיה, פתיחות מחשבתית והבנה, משום שהיא חושפת את הקוראות לנקודות מבט מגוונות ומאתגרת את אמונותיהן.

קהל היעד

מדריכות פדגוגיות,
מורות מכשירות
וסטודנטיות להוראה

מטרות המפגש

1. העמקת ההבנה של המושג מודעות עצמית
2. הגברת המודעות העצמית בהקשר של הצגת תוצר בפני קהל
3. טיפוח מיומנויות של חשיבה ביקורתית
4. חיבור בין המאמר לבין הכשרת מורים
5. יצירת תחושת שייכות ומסוגלות

פעילות פתיחה: מודעות עצמית בהקשר של הצגת תוצר

המנחה מזמינה את המשתתפות לנוע בחלל החדר. בזמן שהן נעות, היא מזמינה אותן להרגיש את קצב ההליכה, הנשימה, את חלקי הגוף, ולבחון מה הגוף מספר להן על מצב הרוח, המחשבה והרגש שהן חוות ברגעים אלה. האם התנועה מייצגת את מצבן הרגשי ברגע זה?

עבודה עצמית

כעבור דקה או שתיים המנחה מזמינה את המשתתפות להתחלק לרביעיות ולהשלים את המשפט: "כשאני מציגה לפני קבוצה ולפני מרצה אני..."
המנחה מסיימת את התרגיל בכך שהיא מזמינה את המשתתפות לעמוד במעגל, ומאפשרת לשתיים-שלוש מהן בלבד לשתף בתשובותיהן.

עבודה בקבוצות

לב המפגש: עיבוד המאמר

שלב א • פרזנטציות ואינטגרטורים

מליאה

נציגה של כל קבוצה מציגה את עיקרי הדברים במליאה. הצגה זו מאפשרת התבוננות באותו טקסט מכמה נקודות מבט.

אחרי שתי ההצגות הראשונות, המנחה מזמינה סטודנטית או שתיים מקבוצות אחרות שלא השתתפו בפאנל להיות בתפקיד "אינטגרטורים". האינטגרטור מסכם את עיקרי הדברים, מתייחס לדומה ולשונה בין שתי ההצגות השונות, ומציג את תרומת השילוב של שתי ההצגות יחד להבנת הנושא.

אחרי כל היצג המנחה תזמין אינטגרטורית או שתיים להשוות בין ההיצג שנוסף לבין קודמיו. המשתתפות בקהל מוזמנות לסכם לעצמן תובנות מרכזיות מכל הצגה. בסוף ההיצגים יתקיים דיון בתרומה של המאמר לתהליך הכשרת מורים.

היצגים המשלבים רב-שיח מסוג זה מעודדים חשיבה מסדר גבוה, מיקוד קשב ולמידה פעילה, ומחזקים את הדינמיקה והקשר החברתי בין חברות הקבוצה.

הערה למנחה

שלב ב • חשיבה ביקורתית על המאמר

עבודה בקבוצות

העמקה ברבדים נוספים של המאמר, אחרי שהתוכן והמסרים המרכזיים הוצגו בפרזנטציות הנחייה לקבוצות: אתן חוקרות את תחום המודעות העצמית, וקיבלתן את המאמר ל-Review. עליכן להחליט מה הייתן מוסיפות או משנות במאמר כדי שיוכל לשפר את העבודה שלכן בשדה החינוכי.

היעזרו בשאלות המלוות, וענו לעומק על שאלה או שתיים:

- מהם החידושים המרכזיים במאמר?
- כיצד חידושים אלה תורמים לגיבוש הזהות המקצועית שלכן כנשות חינוך?
- אילו תפיסות מובילות את מחברי המאמר? אם אתן, כנשות חינוך, מתחברות לתפיסות הללו?
- האם יש במאמר חסרונות או נקודות לא ברורות? מהם?
- כיצד ניתן להשתמש במאמר זה בעבודה ישירה עם סטודנטים, תלמידים או הורים?

ניתוח המאמר באמצעות מענה על שאלות מסוג זה מעודד חשיבה ביקורתית על הקריאה, חשיבה על ההקשר שלו להכשרת מורים, ומחדד את תרומתו לפרקטיקה.

המשתתפות יתחלקו לקבוצות חדשות, בכל קבוצה תהיה נציגה של קבוצה אחרת. בקצרה - כל נציגה משתפת בקצרה בעיקרי הדברים שעלו בקבוצה שלה. המנחה של המפגש מצטרפת לאחת הקבוצות, וכך היא שומעת את עיקרי הדברים. אלה יסייעו לה לנהל את הסיכום.

הערה למנחה

סיכום במליאה

לפניכן שני היבטים של סיכום: האחד – ברמת התוכן; והשני – ברמת התהליך. בשלב הראשון של הסיכום, המנחה מתארת בקצרה את התוכן באמצעות חזרה על עיקרי הדברים שנאמרו בקבוצות, ומדגישה את הקשר בין תוכן המאמר לבין תחום שהוא מלמד.

בשלב השני של הסיכום, המנחה מסכמת את התהליך באמצעות שאלות שמטרתן להגביר את המודעות העצמית לתהליך שעברנו במפגש:

- איך הייתה חוויית הלמידה עבורי?
- האם שילוב של היצגים ואינטגרטורים הוא דרך למידה מקדמת עבורי?
- כמה מאמץ השקעתי בחשיבה?
- האם צורת החשיבה הזאת מוכרת לי?
- האם השימוש במאמר סייע לי לבטא את הרעיונות שלי טוב יותר?
- האם למדתי משהו חדש על עצמי כלומדת/כחלק מקבוצה?
- כל אלו עוזרים לי להבין טוב יותר את עצמי כלומדת. מודעות עצמית חברתית:
- האם הרגשתי נוח להשתתף?
- האם היה לי מעניין להקשיב לאחרים?

הערה: אפשרות נוספת לסיכום המפגש יכולה להיות שאלה כללית המאפשרת להתייחס גם להיבטים הקוגניטיביים וגם להיבטים החברתיים-רגשיים. שאלות דוגמת "מדוע בחרנו לקיים את הפאנל? במה הוא תרם לנו?" יכולות להניב תשובות המתייחסות לתוכן - "אופן למידה זה אפשר לי להפנים ולהבין טוב יותר את החומר ולהשתמש בו בעת הצורך", או תשובות המתייחסות לתהליך - "דרך הוראה זו יוצרת חוויה משותפת, מסייעת בהעמקת ההיכרות העצמית והחברתית ויוצרת קרבה".